

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет філології

Кафедра загального та германського мовознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Вступ до мовознавства

Освітня програма «Середня освіта (англійська мова і література)»

Рівень вищої освіти Перший (бакалаврський) рівень

Спеціальність 014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)

Спеціалізація 014.02 Середня освіта (Мова і література (англійська))

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Вступ до мовознавства
Викладач (-і)	Дрогомирецький П.П.
Контактний телефон викладача	0955271464
Е-mail викладача	petro.drohomyretskyi@pnu.edu.ua ; drogomyr1955@ukr.net
Формат дисципліни	лекції, практичні заняття
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС
Посилання на сайт дистанційного навчання	www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	вівторок 13.30
2. Анотація до курсу	
«Вступ до мовознавства» – пропедевтичний курс в системі мовної підготовки студентів філологічних факультетів, який допомагає студентам опанувати основні поняття і методи науки про мову, отримати уявлення про мовознавство як систему наукового знання про мову в складі філології та передбачає розгляд методології мовознавства як гуманітарної науки, основних напрямів і перспектив фундаментальних і прикладних досліджень мови. Зміст дисципліни охоплює розгляд: 1) місця мовознавства в системі філологічних дисциплін; 2) предмета мовознавчого дослідження; 3) методології мовознавства; 4) теорії наукового і практичного застосування науки про мову.	
3. Мета та цілі курсу	
Метою курсу «Вступ до мовознавства» є опанування лінгвістичної теоретичної бази, набуття студентами знань щодо основних загальнолінгвістичних проблем, формування цілісних уявлень про лінгвальну діяльність, мову і мовлення. Завданнями курсу «Вступ до мовознавства» є ознайомлення й засвоєння студентами: – предмета, завдань і значення мовознавства, його місця в системі наук; – природи мови, її сутності й функцій; – структурно-системної організації мови; – соціальну зумовленість розвитку й функціонування мови; – закономірностей історичного розвитку мови; – методів і прийомів наукового дослідження мови.	
4. Результати навчання (компетентності)	
4.1 Загальні компетентності	
• Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про суспільство та у розвитку суспільства. • Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. • Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. • Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях професійної або навчальної діяльності.	
4.2 Фахові компетентності	
• Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні. • Здатність вільно оперувати мовознавчою термінологією для розв'язання професійних завдань. • Здатність до організації ділової комунікації.	
4.3 Результати навчання:	
• вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями (в тому	

числі представниками інших культур) державною мовою, усно й письмово, використовуючи концептуальні наукові та практичні знання, когнітивні вміння та навички;

- ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати, критично аналізувати й інтерпретувати її та застосовувати дані;
- знати й розуміти систему мови і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності;
- знати норми літературної мови та вміти їх застосовувати у практичній діяльності;
- знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами;
- аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють;
- здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень;
- вміння аналізувати історичні закономірності розвитку лінгвістичних напрямів, філософське підґрунтя появи тих чи інших лінгвістичних концепцій, різні погляди вчених щодо наукової парадигми лінгвістики;
- знання мовознавчих термінів та сучасної проблематики лінгвістики;
- здатність використати теоретичні знання у науково-дослідній діяльності.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
семінарські заняття / практичні / лабораторні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
1	014.02 Середня освіта. (Мова і література (англійська))	1	Вибірковий

Тематика курсу

Тема, план	Форма заняття	Літе- рату- ра	Завдання, год	Вага оцін ки	Термін вико на ння
Тема 1. Предмет, зміст і основні завдання вступу до мовознавства. 1. Поняття мови, мовлення. 2. Структура та функції мови. 3. Проблема походження мов. 4. Історичні типи мов. 5. Мова як діяльність і творче начало.	Лекція, групова робота, практич не заняття	5, 8, 10	Проблемні завдання: 1. Чому мова є соціальним явищем 2.	5	вересе нь
Тема 2. Класифікації мов. Зародження порівняльно-історичного мовознавства. 1 Типологічна класифікація мов. 2.Передумови виникнення порівняльно-історичного методу. 3. Ф. Бопп, Я. Грімм, Р. Раск,	Лекція, практич не заняття	1, 2, 5, 7, 8, 10	Проблемне завдання: 1. Які основні критерії		

О. Востоков – основоположники порівняльно-історичного мовознавства. Характеристика їхніх основних праць, напрямів лінгвістичних досліджень. 5.Генеалогічна класифікація мов.			класифікації мов світу?	5	вересень
Тема 3. Мовознавство на сучасному етапі 1. Когнітивна лінгвістика. 2. Комунікативна лінгвістика. 3. Лінгвістика тексту. 4. Функціональна лінгвістика.	Лекція, практичне заняття	3, 4, 5, 7, 8, 10	Поблемні завдання: 1. Які гібридні науки виникають на межі лінгвістики та інших наукових дисциплін?	5	вересень
Тема 4. Мова і мислення. 1. Проблема співвідношення мови і мислення. Менталістика як наука, що вивчає взаємозв'язки мови, мислення і свідомості. 2. Психофізичні основи зв'язку мови і мислення. Нейролінгвістика. 3. Роль мови у процесі пізнання.			1. Чому мова і мислення взаємопов'язані, а не тотожні?		
Тема 5. Мова і мовлення. 1. Мова і мовлення як два аспекти мовної діяльності. 2. Одиниці мови і мовлення на всіх рівнях мовної системи, їх співвідношення. 3. Сучасні уявлення про співвідношення мови і мовлення. 4. Психолінгвістика – наука про мовну діяльність.	Лекція, практичне заняття, самостійна робота №1	3, 4, 5, 7, 8, 10	1.Як співвідносяться мова та мовлення в синхронії?	10 б.	жовтень
Тема 6. Знакова природа мови. 1. Мовознавство і семіотика. Загальне поняття знака і знакової системи. 2. Типологія знаків. 3. Основні властивості (ознаки) знаків. 4. Своєрідність мови як знакової системи. 5. Знаки, субзнаки і суперзнаки, їх функції.	Лекція, практичне заняття, тестова робота №1		1.Чому слово є мовним знаком? 2.У чому особливість мови як знакової системи?	10б.	жовтень
Тема 7. Структура і система мови. 1. Системний характер мови. 2. Парадигматичні, синтагматичні й ієрархічні відношення між мовними одиницями.	Лекція, практичне заняття	3, 4, 5, 7, 8, 9, 10	1. Чому в лінгвістиці виділяють три яруси мови?	5	

3. Структура мови. Основні й проміжні рівні мови.					
Тема 8. Мова та історія. 1. Мова як явище, що історично розвивається. Темпи мовних змін і розвиток мови. 2. Синхронія і діахронія. 3. Зовнішні причини мовних змін. 4. Внутрішні причини мовних змін.	Лекція, практичне заняття	4, 5, 8, 10	1. На якому етапі розвитку людства виникає національна мова?	5	листопад
Тема 9. Методологія та методи дослідження мови. 1. Загальнонаукові способи дослідження: спостереження, експеримент, моделювання. Дедукція й індукція, аналіз і синтез у лінгвістичних дослідженнях. 2. Поняття про метамову опису мови. 3. Класифікація методів лінгвістичних досліджень. 4. Характеристика методів лінгвістичного аналізу	Лекція, практичне заняття	4, 5, 8, 10	1. Які методи дослідження мови використовуються в діахронії та синхронії?	5	листопад

6. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	Система оцінювання курсу відбувається згідно з критеріями оцінювання навчальних досягнень студентів, що регламентовані в університеті. Допуск до іспиту становить максимум 50 балів, бал за складання іспиту (підсумковий контроль) становить максимум 50 балів.
Вимоги до письмової роботи	Передбачені 2 самостійні роботи (№1 – 10 б.; №2 - 10 б, два письмових підсумкових тестування (10 балів за кожне тестування) (максимум 40 балів).
Семінарські заняття	Оцінюється відвідуваність усіх 18 занять упродовж семестру за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 10 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з коефіцієнтом 2.
Умови допуску до підсумкового контролю	При виставленні допуску до іспиту (максимум 50 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані на поточному опитуванні під час контактних (аудиторних) годин, при виконанні завдань самостійної та контрольної робіт, а також бали підсумкового тестування.

7. Політика курсу

Загальна максимальна сума балів, яка присвоюється студентові за курс, становить 100 балів, яка є сумою балів за виконання практичних завдань, підсумкове тестування, самостійну роботу (модуль 1) та бали, отримані під час іспиту (модуль 2). Допуск до іспиту передбачає отримання рейтингової підсумкової оцінки (максимум 50 балів, мінімум 25 балів). При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (зокрема й на лекційних), активність студента під час практичного заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань; списування та плагіат, а також результати відпрацювання з поважної причини пропущених занять.   Студент, який не набрав 25 балів, до іспиту за відомістю №1 не допускається. У такому випадку до початку екзаменаційної сесії студент користується повторним правом отримати допуск на

складання іспиту за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).

8. Рекомендована література

1. Бацевич Ф. Духовна синергетика рідної мови. Київ, 2009. 192 с.
2. Бацевич Ф. Філософія мови. Історія лінгвофілософських учень. Підручник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2008. 240 с.
3. Дорошенко С.І., Дудик П.С. Вступ до мовознавства. Київ: Вища школа, 1974.
4. Карпенко Ю.О. Вступ до мовознавства. Київ : академія, 2006.
5. Кочерган М.П. Вступ до мовознавства. Київ: Академія, 2008.
6. Кочерган М.П. Основи зіставного мовознавства: Підручник.– Київ: Академія, 2006. 424 с.
7. Куранова С.І. Основи психолінгвістики: навч. посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 208 с.
8. Селіванова О.О. Актуальні напрями сучасної лінгвістики. Київ, 1999.
9. Семчинський С.В. Загальне мовознавство. Київ, 1996.
10. Ющук І.П. Вступ до мовознавства. Київ: МЛПП, 1995.

Викладач: Дрогомирецький П.П.